

HOZE-LUIS **MUNUERA**

BOŽIČNA

prema delu
ČARLSA DIKENSEA

PRIČA

PRIPOVEST O DUHOVIMA

MAKONDO

Kao i kod Dikensa, jedna stvar je sigurna: „*Marli je mrtav, zaista mrtav*” i to je jedino što je izvesno u ovoj adaptaciji čuvene „*Božićne priče*”. Jedna upečatljiva tabla uostalom prikazuje bivšeg Skrudžinog saradnika u nekoj vrsti preseka kadra, pod zemljom, sa nosom kojeg su izjeli crvi. Posmatrana iznutra, smrt ledi krv u žilama.

S tom razlikom što je Skrudž, gazda pokojnog Marlija, sada promenio pol. Nema više Ebenezer, stare, gundave cicije i čovekomrzca, neosetljivog na božićnu radost, umotanog kao luk u svoju sebičnu ljušturu. Sada je tu Elizabet, njegov avatar suprotnog pola, osavremenjena, prijatno anahrona, potekla iz glave Hozea Luisa Munuera. Ona je lepa, hladna, neudata kapitalistkinja. Ledenog srca, mračnog pogleda, besprekornog izgleda, sa crnim šeširom spuštenim preko čela, sa mantilom i štapom, ona je usamljena gradska silueta, današnja „žena borac” premeštena u devetnaesti vek.

Zašto da ne? Sebičnost i pohlepa nemaju pol. Žene se ne razlikuju od ostalih ljudi, a ova ne zaostaje za svojim muškim pandanom ni u ljubavi prema novcu ni u umeću replike, niti za svojim koleginicama, modernim strip avanturistkinjima dvadesetog veka, poput Adele Blan Sek. I nema tu ničeg neobičnog: ova izuzetna priča koja, kao u pozorištu, pred Skrudž otvara celo prostranstvo njegove prošlosti, jeste u punom smislu reči *avantura*, i to životna. Nad otvorenom rakom on stoji zapitan, a i mi zajedno s njim, o tome šta je od svog života napravio.

Stari Ebenezer naučenu lekciju sprovodi do kraja. Preobražen milošću i strahom, potaknut milosrdem, okreće se svojoj ljudskoj sabraći i iskupljuje se. Ciničnija ili proniciljivija, prožeta modernim skepticizmom, nesklona „božićnim radostima” – toj maskaradi koja ničim ne umanje surovost sveta - Elizabet pokazuje veću žilavost. Ili makar manju „iskupljivost”. Ona odvažno prihvata svoju ulogu negativca u ovoj priči i ravnopravno vodi razgovore sa Bogom ili njegovim izaslanicima-duhovima. Iz novog tumačenja ove osvežene bajke nastaje priča o odmeravanju snaga.

Zašto bi žena morala da prihvati primernu ulogu svetice, posvećene ocu i mužu? Elizabet sebe potvrđuje kao vešticu. Tu je i namigivanje feminizmu: ona barata ciframa, ali ne ume da ispeče božićnu ćurku. Optužuju je da je zla, a ona Bogu uzvraća istom otpužbom. Šta najzad ako je On taj koji je odgovoran za bedu i nesreću siromašnih, iskorišćenih i dece u dronjcima?

Ova obrada je pravi užitak za čitanje i divno je ilustrovana: crno-bela boja uz žute nijanse fenjera i sablasnih prividenja, virtuožno kadriranje i prikazi sivih ulica, kočija, obala Temze, krovova i dimnjaka na koje pada sneg. Igram razlika u srazmerama i smislom za grafizam, crtež oslikava fantaziju čarobne božićne noći, pokreti koji odvlače Skrudž imaju pakleni hod koji je baca sa jedne u drugu fantazmagoriju, od njenog detinjstva ka budućem grobu. Oni iz dečje vizure Marlijevom liku i njegovom duhu, bednom službeniku Kračitu, kao i Malom Timu koji zauvek otvara pitanje čednosti i zla, daju nezaboravne crte.

Ipak, moralna pouka je nešto neodređenija, a ishod provedene noći neizvestan: Elizabeta se uistinu na kraju menja, ali se ne odriče sebe. Ispostavlja se da nije u potpunosti zla, ali to nema značaja, jer mi ionako obožavamo da volim zloće. Oni koji prema Ebenezeru, tom matorom detetu, gaje osećanje nežnosti i saučešništva, zavoleće i Elizabet. Jer je i ona slična nama. Oči su joj otvorene, laka je na jeziku, a srce joj neretko kuca ritmom dece današnjice.

DOMINIQUE BARBÉRIS

**London,
24 decembar 1843**

VRLO DOBRO ZNAM ŠTA
LJUDI MISLE O MENI.

DOK IH
SLUŠAM KAKO
ŠAPUČU MOJE
IME...

„PREPOZNASEM
MRŽNJU, GORČI-
NU I Ljubomoru
KOJU IZAZIVA
NOVAC.

ENO JE
SKRUŽ.

ALI, MA KOLIKO
ME PREZIRALI...

... DOLAZE
K MENI ČIM
IM ZATREBA
POZASMICA,

GUŠEĆI SVOS PREZIR
SUZAMA KOJE PRATE
PRIČE O NJIHOVOG
NESREĆI,

KAO SNEG KOJI SVOJIM
PLAŠTOM PREKRILVA
BLATO, IZMET I OTPAD PO
KOJEM NEPRESTANO GAZE.

KAO OPŠTA LAKRDIJA
LJUBAZNOSTI I MILOSTI KOJU
NAZIVAJU "BOŽIC".

BUDALAŠTINA!

NEKI PRILOG ZA SIROMAŠNU DECU, GOSPODO?

MOLIM?

U OVO PRAZNIČNO VREME, VALJA POMOĞATI UBOGIMA.

NA HILJADE DECE NEMAJU ĆAK NI KROV NAD GLAVOM.

ZAR NE POŠTOJE ZATVORI?

GOSPODO, TO SU DECA!

TO SU SKITNICE.

ALI SU TAKOĐE BOĐJA DECA!

SKITNICE SU SVE ISTE, MALE I VELIKE. NE ZNAJU NI ZA OBRAZOVANJE NI ZA ĆISTOĆU. PREZIRU SVAKI OBLIK DISCIPLINE.

SVAKI NJIHOV SUSRET SA RODITELJIMA, AKO IH UOPŠTE POZNAJU, SVODI SE NA PONAVLJANJE LOŠIH PRIMERA, NA GLADOVANJE I NA ZLOSTAVLJANJE.

MI JEŠMO SVI BOĐJA DECA...

ALI NEKI OD NAS NEPRESTANO ŠTVARASU POTOMŠTVO...

...NE RAZMIŠLJAJUĆI O TOME DA LI ĆE MOĆI DA GA IZDRĐAVASU.

PRAVE DECU KAO ŠTO TO RAĐE ŽIVOTINJE, BEZ OBAVEZA I ODGOVORNOSTI,

ZASIPASUĆI TAKO ULICE LONDONA OLOŠEM.

POPUT PARAZITA, ISISAVAJU ŽIVOT, PREDANO SE BAVEČI PROŠJAČENJEM I SITNIM KRAĐAMA.

A NEĆE OKLEVATI DA RADE NI GORE ŠTVARI, ČIM SE ZA TO UKAŽE PRILIKA I ČIM MALO STASAJU.

DA NE GOVORIMO O ŠIRENJU BOLEŠTINA, KAO ŠTO SU ŽUGA I TUBERKULOZA, KOJE NASPRE POGAĐAJU NIŠTARIJE...

PRE NEGO ŠTO NJIHOVOM KRIVICOM PREĐU NA POŠTEN SVET.

TREBALO BI DA ISKORENITE TU POŠAST UMESTO ŠTO JE PODSTREKUJETE.

VEČINA TIH NESRETNIKA ĆE SVAKAKO ZAVRŠITI NA KONOPCU.

AKO ZAISTA HOĆETE DA POKAŽETE SAMILOST, TREBALO BI SVE DA IH STERILIZIŠETE.

BEZ IZUZETKA.

Čarls Dickens

Božićna priča

MAKONDO, 2022

Hoze-Luis Munuera

BOŽIĆNA PRIČA - PRIČA O DUHOVIMA

naslov originala:

José-Luis Munuera

UN CHANT DE NOËL

Artistic layout of the original edition: Philippe Ghielmetti & Léa Ellinckhuysen

Colouring: Seydas

© DARGAUD BENELUX (DARGAUD-LOMBARD S.A.) 2022, by Munuera

www.dargaud.com, all rights reserved

za srpsko izdanje © MAKONDO, 2022

Urednici: Bojan Bosnić

Prevod: Vasilije Krstić

Lektura: Ljupka Mirković Dubajić

Priprema za štampu: Stefan Pleskonjić

Tiraž: 500

Štampa: AMD Sistem, Zemun

ISBN: 978-86-89161-94-6

COBISS.SR -ID